

Työterveyslaitos

Alkoholi ja työelämä tänään – väliaikatietoja Alkoholi ja työterveys -hankkeesta

TYÖELÄMÄN PÄIHDETYÖ – YHTEINEN TEHTÄVÄ

Työseminaari 11.12.2008

Hanna Jurvansuu, tutkija, Marketta Kivistö, tutkija,
Leena Hirvonen, tutkija, projektikoordinaattori

Terveyden edistäminen työpaikalla; Alkoholi ja työterveys -hanke

- Työpaikka on merkittävä areena terveyden ja työkyvyn edistämiseksi; rakenteelliset ja toiminnalliset edellytykset; mahdollisuudet otettava paremmin käyttöön!
- Johdon vastuu; yhteinen asia; työterveyshuolto asiantuntijana
- Hyvinvoiva henkilöstö ja yrityksen maine terveellisenä ja turvallisena työpaikkana on tuotanto- ja kilpailutekijä
- Ennalta ehkäisyn periaate
 - otetaan asiat puheeksi ajoissa
 - helpotetaan vaikeiden asioiden käsittelyä
 - edistetään työhyvinvointia tukemalla alkoholin käytön hallintaa, työyhteisö tukee yksilön voimavaroja

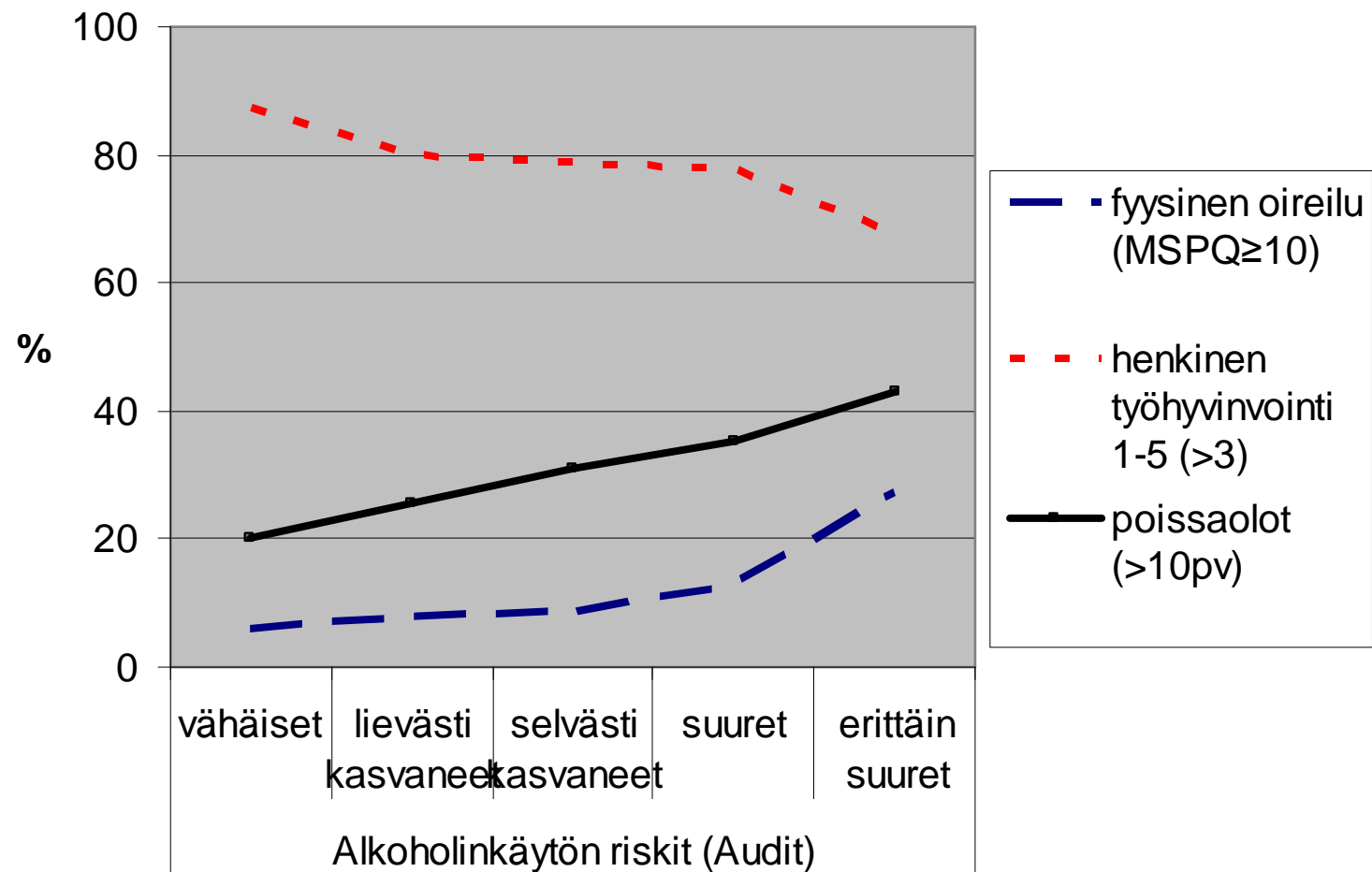
Alkoholi ja työterveys –tutkimus- ja kehittämishankkeen tavoitteet

1. Edistää työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisyssä, poistaa mini-interventiotoiminnan esteitä ja auttaa työpaikkoja sopivien toimintamallien rakentamisessa ehkäisevään työhön
2. Tutkia
 - työpaikan alkoholihaittoja ehkäisevän työn käytäntöjä, tarpeita ja vaikutuksia työpaikoilla
 - työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyön haasteita ja vaikutuksia ehkäisevässä työssä
 - mini-interventiotoiminnan soveltuvuutta työterveyshuollon arkikäytäntöön
3. Kehittää työpaikkojen tarpeesta lähtevä toimintamalli alkoholihaittojen ehkäisyyn

Alkoholi ja työterveys –hankkeen osallistujat ja aikataulu

- Mukana on neljä työpaikkaa työterveyshuoltoineen sekä neljä vastaavanlaista vertailutyöpaikkaa työterveyshuoltoineen
- Hankkeen kulku
 - alkukyselyt ja asiakirjojen analyysit 2007
 - interventiot työpaikoilla ja työterveyshuolloissa 2007-2009
 - seurantakyselyt ja asiakirjojen analyysit 2009
 - koulutuksen ja työvälineiden kehittäminen 2007-2010
 - raportointi 2008-2010
- Monitieteinen ja moniammatillinen tiimi
- Työelämän ja tutkimuksen asiantuntemusta edustava ohjausryhmä

Alkoholinkäyttö, hyvinvointi ja poissaolot (A&T 2007, TTL)

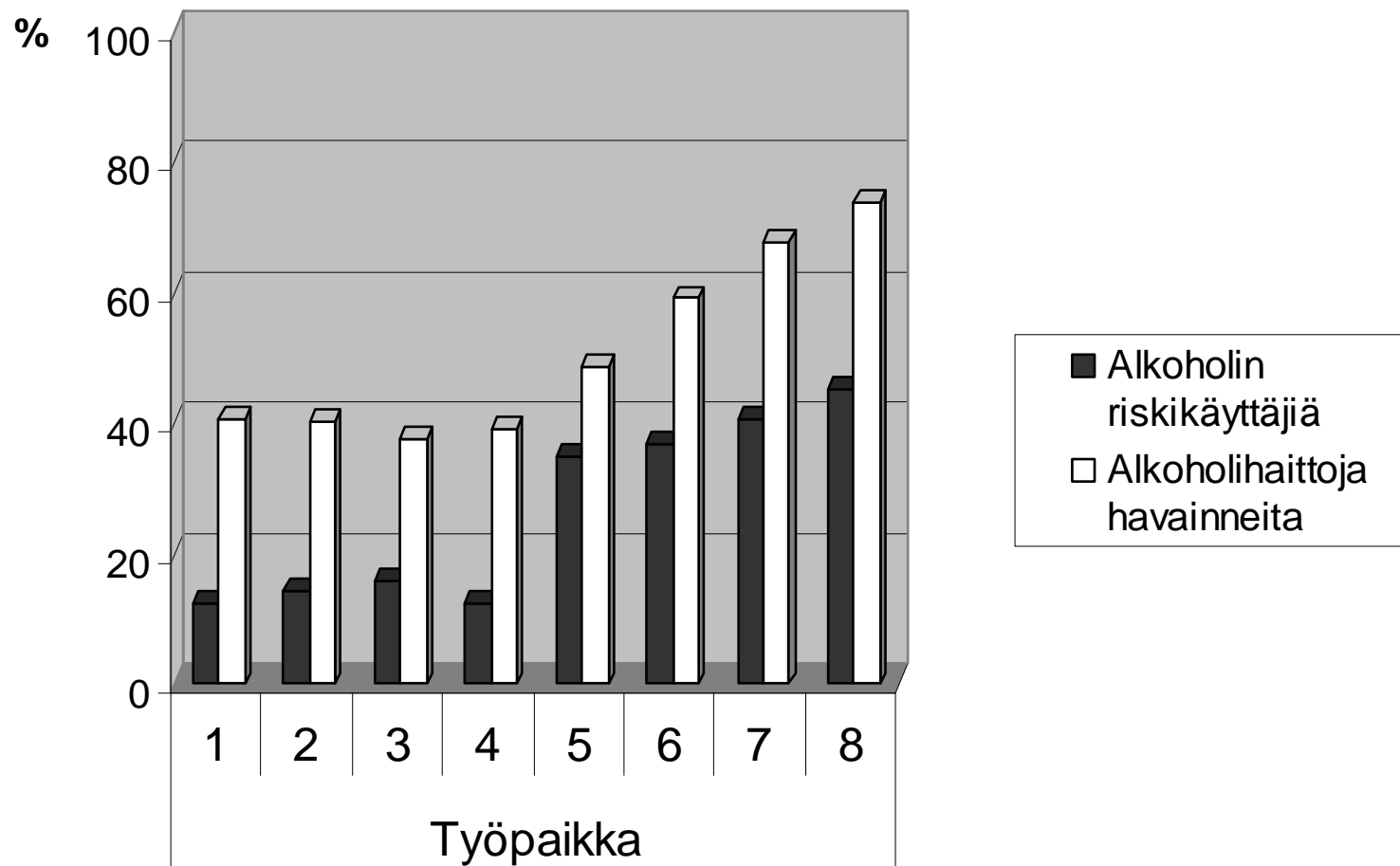
Havainnut alkoholihaittoja omalla työpaikalla viimeisen vuoden aikana

(A&T 2007, TTL)

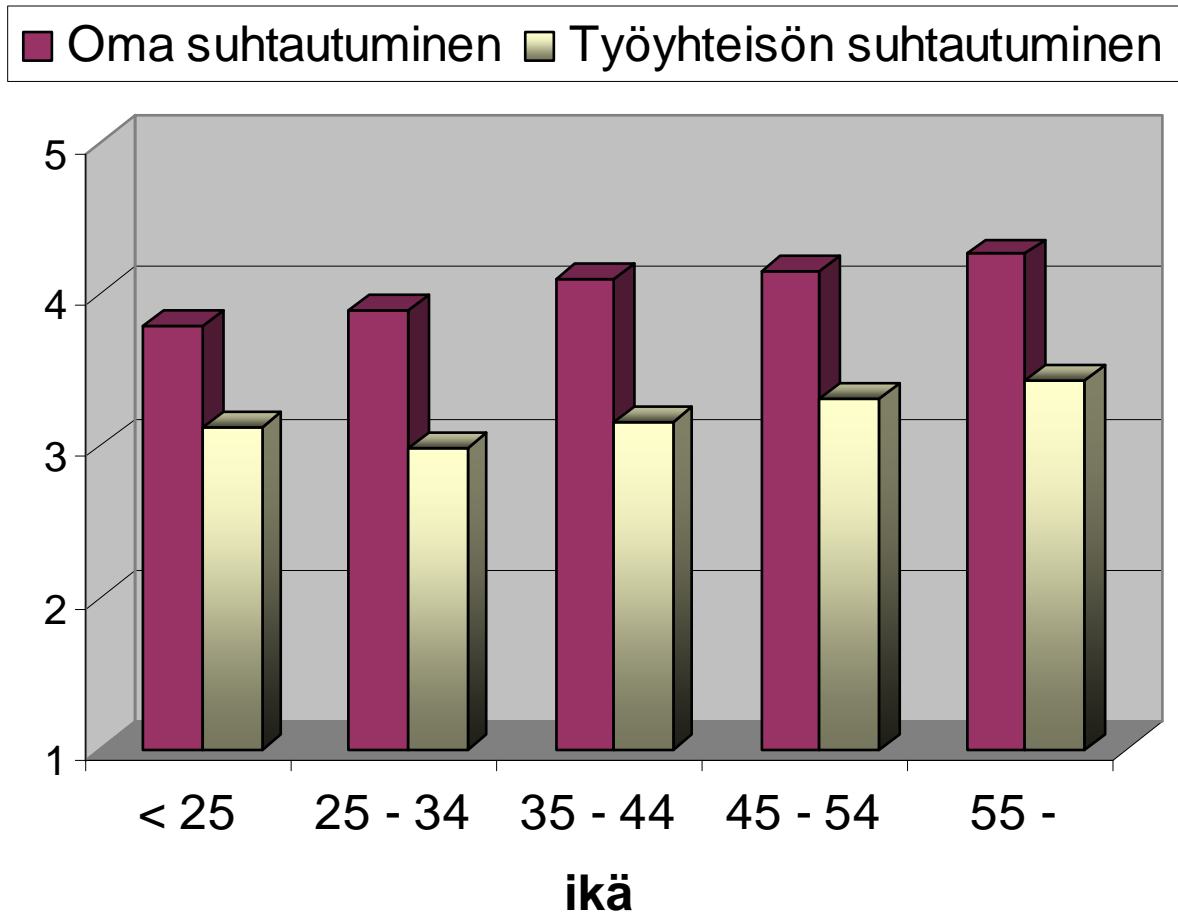
havainnut haittoja

Krapulassa/humalassa työssä	30 %
Myöhästelyt/poissaolot	22 %
Töiden laiminlyönti/tehottomuus	15 %
Töiden viivästyminen/pysähtyminen	14 %
Työn laatu/määrä huonontunut	13 %
Yhteistyö heikentynyt	11 %
Työpaikan imago on kärsinyt	7 %
Tapaturmat/läheltä piti -tilanteet	5 %

Alkoholin riskikäyttäjien (Audit ≥ 8) ja alkoholihaittoja työyhteisössä havainneiden osuudet 8 työpaikalla (A&T 2007, TTL)

Suhtautuminen alkoholiasioiden puheeksiottoon työpaikalla (A&T 2007, TTL)

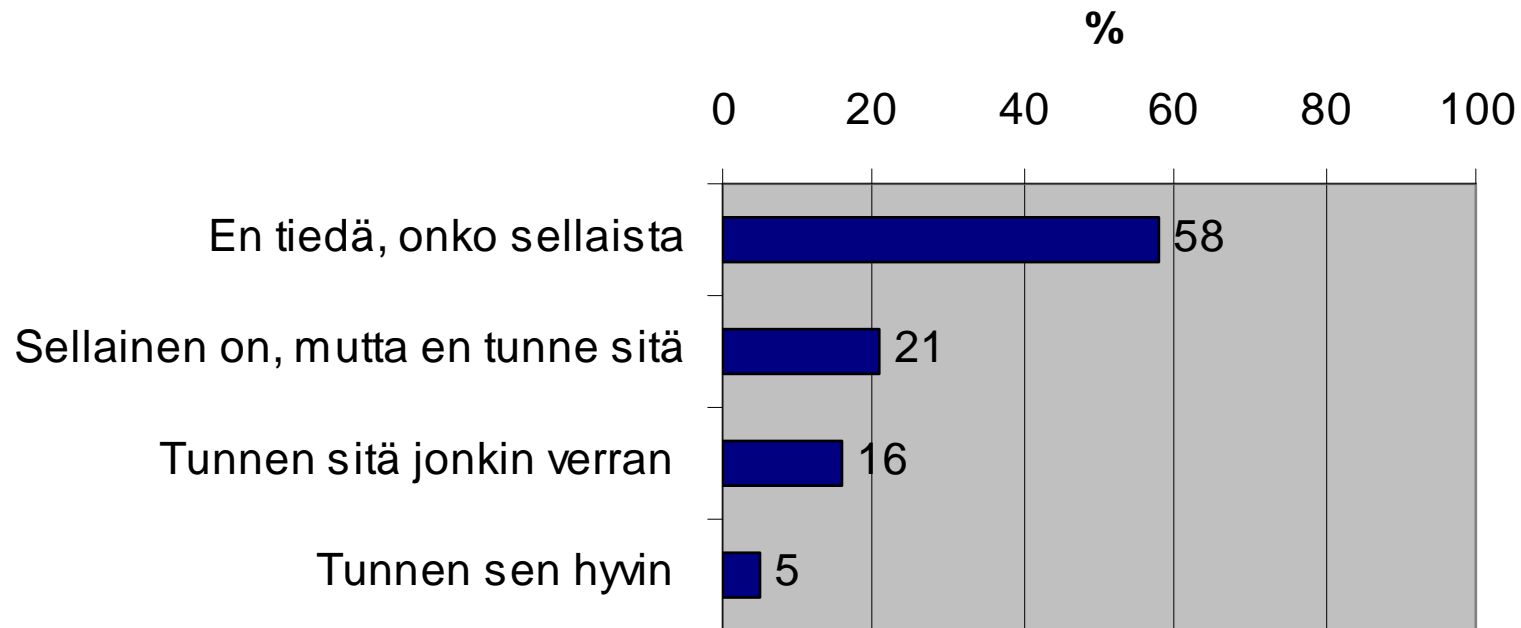

Asenteet alkoholiasioden puheeksiottoon (A&T 2007, TTL)

- Työpaikoilla, joilla ilmeni muita enemmän haittoja ja kielteisiä seurauksia alkoholista,
 1. suhtauduttiin alkoholiasioden puheeksiottoon muita myönteisemmin, mutta
 2. arvioitiin samalla työyhteisön suhtautuminen puheeksiottoon kielteisemmäksi
- Myönteinen suhtautuminen puheeksiottoon liittyi:
 - tietoon kohtuukäytöstä ja sopimuksista
 - haittojen ja seurausten näkemiseen
 - hyvään henkiseen ja fyysiseen vointiin

Mikä päihdeohjelma? (A&T 2007, TTL)

Miten hyvin tunnet työpaikkasi päihdeohjelman?

Yhteistyön haasteita ja mahdollisuuksia - Työpaikan näkökulma (A&T, TTL 2007)

"Asian arkaluonteisuus ja luottamuksellisuus"

"Ei yksittäisten esimiesten asia, vaan kyllä talolla kokonaisuutena pitää olla toimiva systeemi."

"Henkilöstön vaihtuvuus tuo omat haasteensa."

"Saadaanko oikeasti niitä palveluita, joita sovitaan ja ostetaan?"

"Työterveysasema voisi olla aktiivisempi tiedottamisessa"

Yhteistyön haasteita ja mahdollisuuksia - Työterveyshuollon näkökulma (A&T, TTL 2007)

"Asiaan ei työpaikalla puututa vaikka tilanne jatkuisi kuinka kauan."

"Palaute hoitoonohjatulta on myöhemmin myönteinen, olisipa puututtu aiemmin."

"Alkoholihaitoista on puhuttava aktiivisesti, se on kuitenkin edelleen paljon suurempi ongelma kuin huumeet."

"Alkoholin seurannaisongelmat ovat niin suuret, että resurssointi kannattaisi varmasti."

"Liian usein kaikki vapaa-aikana tapahtuva yhteinen firman toiminta päättyy lähes rajoittamattomaan alkoholin käyttöön."

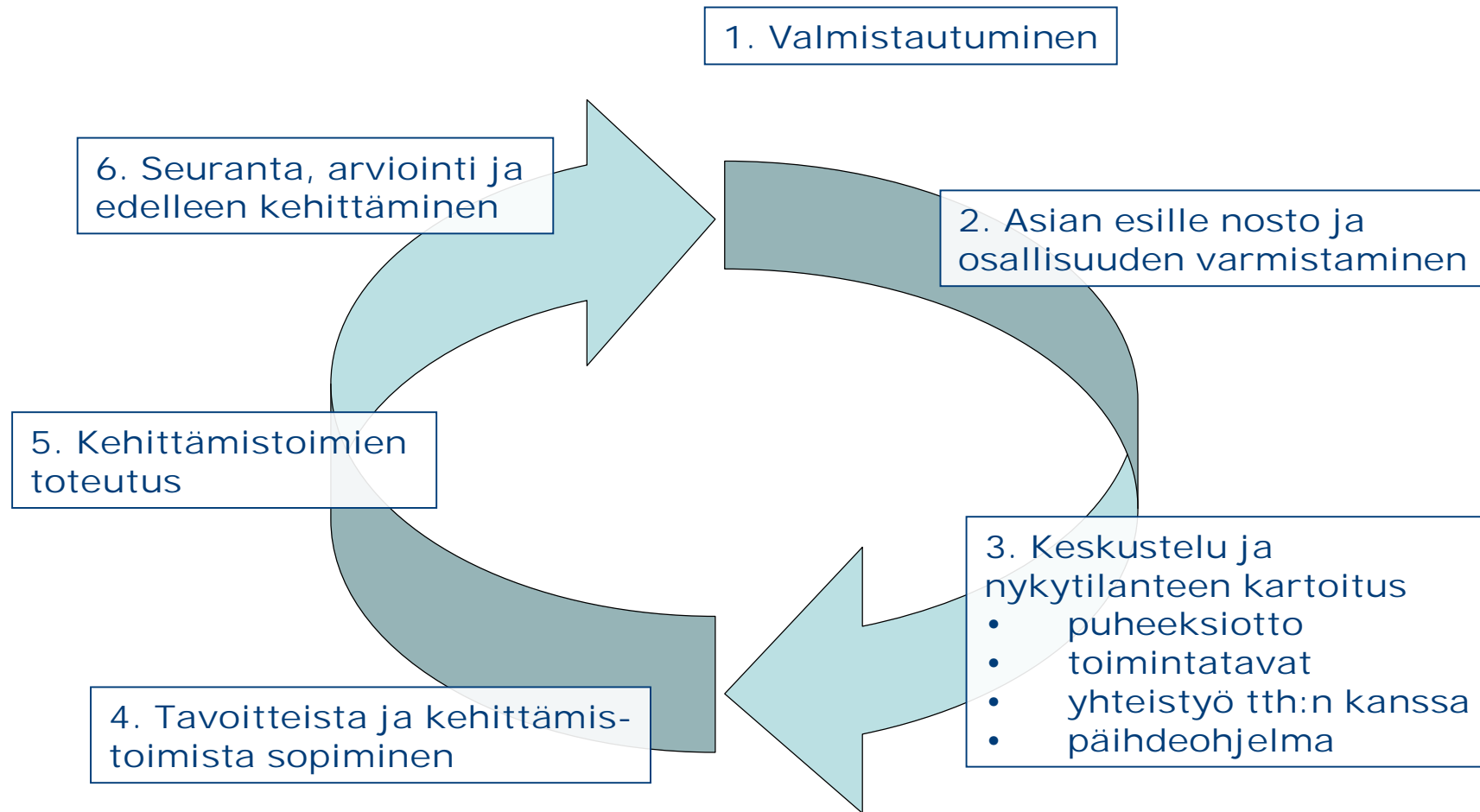
Mitä A&T-työpaikoilla on tehty?

- käsitelty yhdessä kyselyiden tulokset
- osallistuttu koulutukseen mm.
 - työpaikkojen ja työterveyshuoltojen yhteistyö
 - puheeksiotto työpaikalla
 - mini-interventio työterveyshuollossa
- päivitetty päihdeohjelmia ja työterveyshuollon toimintasuunnitelmia
- jaettu tukimateriaalia (kyselyiden tuloksia, tietolinkejä, juomapäiväkirjoja, tietoa alkoholi ja työ –aiheisista tilaisuuksista jne.)
- päihdeyhdyshenkilöverkosto, jutut henkilöstölehdissä/ intrassa, terveystempaukset, testipisteet jne.

A-Step työväline alkoholihaittojen ehkäisyyn työpaikalla

- keskustelun avaamiseen
- nykykäytäntöjen tarkistamiseen
- ohjeeksi hyviin käytäntöihin
- avuksi työpaikkaselvityksiin
- päihdeohjelman päivittämiseen
- varhaista puuttumista tukemaan

A-Step - Kehittämisen kehä

Asiantuntijatukea ja lisätietoa alkoholihaittojen ehkäisyyn työpaikalla ja työterveyshuollossa, Työterveyslaitos www.ttl.fi

Koulutus (www.ttl.fi/koulutus)

- Työpaikan ja työterveyshuollon yhteistyö alkoholihaittojen ehkäisyssä (kevät 2009 Oulu; syksy 2009 Helsinki)
- Kysynkö riittävän ajoissa? Alkoholin varhaisvaiheen riskikäyttäjän tunnistaminen ja neuvonta (kevät 2009 Tampere ja Oulu; syksy 2009 Helsinki)
- Asiantuntijapalvelu A-Stepin käyttöön
- Puheeksiottovalmennus esimiehille

Lisätietoa

- www.ttl.fi/terveysvinkki/alkoholi
- www.ttl.fi/mini-interventio
- Juomapäiväkirjat jakoon! Tilaukset www.ttl.fi/kirjakauppa
- Työ Terveys Turvallisuus -lehdet 7/2008 ja 8/2008

Tulossa

- A-Step 2009
- Alkoholi ja työ -aihesivut 2009
- Mallipäihdeohjelma 2010